

Församlingsinstruktion för Särö pastorat

Kyrkofullmäktiges godkännande, 2024-11-06, § 186

Kyrkoherdens godkännande:

namn

2024-11-05

datum

Församlingsinstruktionen utfärdad av Domkapitlet i Göteborgs stift;

datum och paragraf: 2024-12-11 § 150

**Svenska
kyrkan**

Särö
pastorat

Församlingspresentation

Särö pastorat ligger i norra Halland, Kungsbacka kommun och är del av Kungsbacka kontrakt, Göteborgs stift. I våra tre församlingar Vallda, Släp och Kullavik, bor 21 381 invånare (31/12 2023), varav 13 732 är medlemmar (31/12 2023) i kyrkan vilket utgör 64%. Bebyggelsen utgörs med några få undantag av villor och småhus och har vuxit kraftigt de senaste 50 åren. Församlingarna har övergått från att vara jordbruksbygd och sommarnöje till att vara folktäta förorter till Göteborg och Kungsbacka. Det finns några få jordbruk kvar som bevarar det öppna landskapet men nu tillsammans med ridhus, hästagar och golfbanor. Närheten till havet är påtaglig tillsammans med vackra skogsområden, flera i form av naturreservat. Bilen är transportmedlet för de flesta och medelinkomsten är relativt hög. Det finns gott om entreprenörskap och ledningsfunktioner i samhälle och näringsliv med kopplingar runt om i Sverige och ut mot hela världen. För många är en aktiv livsstil viktig med höga krav och förväntningar på arbete, skola och fritid. Det finns två till fyra skolor i varje församling och flera förskolor. Gymnasieskolorna finns i Göteborg och Kungsbacka. Aktiviteterna avlöser varandra för många barn. Det finns ett rikt utbud av idrottsföreningar, sporthallar och idrottsplatser. Många har goda förutsättningar för att ge uttryck för vad man vill ha och hur man vill ha det oavsett vad det gäller. I varje församling finns flera äldreboenden samtidigt som trenden är att många vårdas i hemmen. När ohälsa och problem blir en del av vardagen kamoufleras det ofta väl. Den kyrkliga seden är traditionellt hög i området med kopplingar till kyrkan generationer tillbaka. Under många år har pastoratet strävat efter öppenhet och samverkan med närsamhället och relationerna är i allmänhet goda till omgivningen.

Equmeniakyrkan driver en församling i Lerkil, Vallda. Samtal och verksamhetsutbyte pågår sporadiskt mellan församlingarna, bland annat med årlig hamngudstjänst och en Gökotta. Ett samarbetsavtal finns med Särö kyrkostiftelse där en del av pastoratets gudstjänster firas.

Verksamhetsidé – vision för Särö pastorat:

Vi vill att var och en finner sin väg till Jesus och får möjlighet att dela den upptäckten med andra.

Teologisk grundsyn

Kyrkan i sig är ett vi, en gemenskap. När ordet vi används, åsyftas alla som räknar sig själva som en del av kyrkan i Särö pastorat. Instruktionen riktar sig till alla som ryms i detta "vi" men blir mest relevant för den som har någon form av ansvar, tydligast personal och förtroendevalda, som självklart är ambassadörer att gestalta den kristna tron. Men utgångspunkten är att i församlingslivet delar alla på ansvaret med olika uppgifter som delar av Kristi kropp. Kyrkan finns till för dem som bor och vistas i pastoratet. Här skapas mötesplatser där relationer kan utvecklas mellan människor och till Jesus. Var och en ska få möjlighet att se varje människas unika värde. I enlighet med FNs konventioner gällande mänskliga rättigheter och diskriminering är det oberoende av ålder, kön, sexuell läggning, egendom, ställning, prestation, trosinriktning eller funktion. Värdet består hela livet. Människan är en del av hela skapelsen och varje individ har utifrån skilda förutsättningar ett ansvar för andra människor, djur och natur. Vi har ett ansvar för hållbarhet och miljö. Vi är beroende av att leva i försoning med Gud, varandra och vår livssituation. Varje medarbetare och församlingsmedlem är skyldig att möta sin medmänniska med värme och respekt oavsett teologisk utgångspunkt eller livsåskådning.

Omvärldsanalys

Alla åldrar finns representerade i pastoratet och de största åldersgrupperna i antal, finns bland barn/ungdom och familj, tillsammans med åldrarna 67+. Vi har två större församlingar och en mindre. Det är mycket som konkurrerar om tiden för många, ändå kan vi i undersökningar konstatera en utvecklingspotential i församlingarna. Goda resurser, samarbetspartners och förväntningar på kyrkan ger förutsättningar till pågående utvecklingsarbete. Tydliga utmaningar för oss är barn och ungas psykiska ohälsa som ökar enligt undersökningar. Det gör även gruppen av äldre och deras behov av gemenskap och trygghet. Världens klimatkris, hotade självklarheter, krigshot och teknikberoende är andra aspekter som påverkar vårt arbete i stort. Hotsituationer uppstår i våra verksamheter på ett annat sätt idag jämfört med tidigare. Förändrade ekonomiska förutsättningar påverkar oss, bl a genom utträden och en demografisk förskjutning där äldre medlemmar faller från och nya inte tillkommer i samma takt. Genom enkätundersökningar vet vi att våra medlemmar kan tänka sig att engagera sig mer i kyrkans verksamhet. Därför skall varje församling ständigt söka efter nya sätt att verka där nya förmågor får möjlighet att smälta in. Vi tror att de ideella resurserna som finns i våra församlingar är avgörande för vår kyrkas framtid.

I pastoratet finns en Lokalförsörjningsplan. I den konstateras att pastoratets verksamheter och resurser kommer att vara efterfrågade också kommande år. Särö pastorat ska senast 2030 ha uppnått klimatneutralitet, det vill säga inte lämna något nettobidrag till den globala uppvärmningen. Det är lätt att evangeliet om Guds rike förväxlas med ekonomisk framgång och höga siffror i statistiken. Även om tro inte kan mätas är kyrkan som organisation skyldig att disponera sina resurser optimalt och kostnadseffektivt. Med de resurser som våra medlemmar ställer till vårt förfogande vill vi verka för att förstärka och fördjupa relationen mellan individen och kyrkan. Så vill vi verka för att *"människor ska komma till tro på Kristus och leva i tro, en kristen gemenskap skapas och fördjupas, Guds rike utbredds och skapelsen återupprättas."* (KO inledning, andra avdelningen.)

Pastoralt program

Kyrkans grundläggande uppgift framträder i fyra aspekter, gudstjänst, undervisning, diakoni och mission. Uppgiften behöver tolkas och förstås i relation till det samhälle som kyrkan är en del av. Det kräver en fortgående reflektion över hur evangeliet gestaltas och förmedlas. Barnens perspektiv skall få praktiskt genomslag i den dagliga verksamheten i församlingen.

Gestaltningen och anknytningen till Guds uppenbarelse i bibeln är kännetecknande för en kristen församling. Med rötterna i urkyrkans bekännelse och som evangelisk luthersk kyrka förvaltar vi och förmedlar evangeliet vidare från tid till tid. Förtroendevalda och kyrkoherden, genom sina ämbetslöften, ansvarar för att församlingarna i Vallda, Släp och Kullavik gestaltar tron i vår tid på ett sådant sätt att den kan föras vidare till kommande generationer. Församlingsansvariga herdar och arbetsledare ansvarar tillsammans med församlingsråden för hur detta tar sig praktiskt uttryck i respektive församling. Ord vi spontant associerar till kyrka är Gud, gemenskap, glädje och tradition.

Verksamhetsstyrning

Genom en verksamhetsram reviderar kyrkorådet varje år mål, prioriteringar och inriktning av församlingarnas arbete som sedan fastställs av Kyrkofullmäktige. Kyrkoherden beslutar tillsammans med församlingsherdar/arbetsledare om hur dessa mål och prioriteringar skall omsättas i verksamhet.

Församlingsråden verkar för ideellt engagemang

Församlingsrådets uppgift är att verka för att församlingarna lever och håller sig livskraftiga. För att förverkliga viljan att engagera ideella krafter i församlingslivet är därför vår strategi att församlingsråd och personalgrupp samarbetar. Vi vill se engagerade ideella medarbetare i gudstjänst, undervisning, diakoni och mission. Särskild hänsyn ska tas till barn och ungdomars delaktighet. Genom att erbjuda meningsfulla uppgifter, att våga fråga, att aktivt bjuda in och att göra det enkelt, vill vi skapa engagemang, stolthet och gemenskap.

Gudstjänst

Uppdrag: Att tillsammans forma gudstjänster som främjar bön, delaktighet och gemenskap i församlingen, gudstjänster som inspirerar till en personlig relation till Gud. Vi vill att församlingen ska växa i tro och antal deltagare.

Gudstjänsten är församlingens gåva och uppgift. Den är centrum och livsnerv där församlingen möter Gud och varandra, för inspiration att praktisera tron ut i vardagen. Ord vi vill förknippa med gudstjänst är **inspiration och relation**. Vi blir inspirerade via bön, predikan, musik och delaktighet.

Huvudgudstjänsterna firas normalt i pastoratets alla tre församlingskyrkor på söndagar och helgdagar efter de tider som planerats. Vi vill betona en relevant och lättbegriplig ordning. Det skall finnas en agenda på papper eller "på väggen" som gör gudstjänsten enkel att följa. Vi strävar efter delaktighet i form och innehåll för både vana och ovana deltagare. Sång och musik är kraftfulla medel som vi medvetet använder oss av för bön, tilltal och gemenskap. Särskilt vill vi anta utmaningen att skapa en självklar plats för barn och ungdomar i huvudgudstjänsten. Nattvard firas i regel minst varannan söndag i varje församling. För att möjliggöra för så många som möjligt i olika åldrar att delta i mässan, används glutenfritt bröd och alkoholfritt vin. Församlingsråden skall aktivt arbeta för en levande gudstjänstfirande församling.

För att stärka gemenskap och relationer skall kyrkfika eller andra samlingar regelbundet erbjudas i samband med gudstjänsterna. Vid sidan av huvudgudstjänsterna erbjuder vi i de olika kyrkorna en palett av riktade gudstjänster utifrån målgrupp och aktivitet. Till exempel "Barnens söndag" med särskild utformning för att möta barnens behov, sånggudstjänst med betoning på körmedverkan, veckomässa med betoning på stillhet och ro, ungdomsmässa för konfirmander och unga och för dem som känner sig unga.

Huvudgudstjänsten kanske tydligast uttrycker vad gudstjänst är. Men eftersom gudstjänst är en aspekt av kyrkans huvuduppgift finns stråk av gudstjänst i allt kyrkan gör.

Fördelning och samverkan när det gäller huvudgudstjänster

För att undvika konkurrens och likriktad verksamhet vill vi låta församlingarna komplettera varandras utbud. Det betyder att vi vill uppmuntra till att sprida och variera gudstjänsternas form, innehåll och tidpunkt för att attrahera så många målgrupper som möjligt. Detta planeras i första hand av präster och musiker på pastoratsnivå innan församlingarna arbetar på detaljnivå. Konkret innebär det att vi sammanlyser två till tre söndagar per termin för att körer skall få sjunga tillsammans eller för att tiderna inte ska krocka mer än nödvändigt under storhelger. Annandagar och "klämsöndagar" sammanlyses också inom pastoratet. För övrigt skall varje församling utveckla sitt gudstjänstliv kring respektive kyrkas miljö och förutsättningar. Syftet är att göra gudstjänsten relevant och att församlingen skall växa både i tro och i antal. Vi samarbetar gärna med Särö kyrkostiftelse som finns i Släps församling dit vi planerar och förlägger församlingens gudstjänster i form av musikgudstjänster under juni till augusti. Under den perioden hänvisar vi huvudgudstjänsten till Kullavik och Vallda.

I de kyrkliga handlingarna, (dop, konfirmation, vigsel, begravning) möter församlingens företrädare människor vid en avgörande punkt i livet. Det sker löpande varje vecka och här möter vi de flesta av våra medlemmar. Här finns vår största kontaktyta som skall prioriteras för att få tid och utrymme. Pastoraler för dop, vigsel och begravning skall finnas och uppdateras vartannat år för att samordna och kommunicera verksamheten, liksom pastoralen för konfirmation. Den är en sammanfattning av handlingsplan för konfirmation som finns sammanställd av pastoratets pedagoger.

Undervisning

Uppdrag: Att levandegöra den kristna tron på ett sådant sätt att tron fördjupas och upplevs som relevant i förhållande till människors livsfrågor.

Dopet är inledningen på en livslång process med möjlighet att växa och mogna i den kristna tron, ett lärande till hjälp och stöd för att tyda och tolka tro och liv under livsvandringen. Ett ord att starkt relatera till undervisning är **helhetssyn**, att se alla delar av livet. Som kyrka är vi en del av samhället med uppdrag att låta evangeliets ljus bli synligt. Vår pedagogik bygger på dialog där vi kan dra nytta av olika erfarenheter och kompetenser. All undervisning präglas av respekt, acceptans och förståelse för varje individs väg till Jesus. Att peka på försoningens möjlighet och varje människas unika värde och ansvar ligger som ett grundackord i all undervisning.

Alla typer av barn- och ungdomsgrupper är en del av pastoratets dopuppföljning med riktning mot konfirmationen. Det skall läggas stor vikt vid kontakter med skolor och förskolor. Konfirmationen är kanske den form av aktivitet som tydligast präglas av undervisning. Men eftersom undervisning är en aspekt av kyrkans uppgift finns stråk av undervisning i allt kyrkan gör.

Inom ramen för vuxenundervisning skall finnas fyra inriktningar utan motsättning:

- 1) Upptäckargrupper för nya och nyfikna i tron
- 2) Möten som belyser människors olikheter och skiftande upptäckter
- 3) Bibelstudier med möjlighet att dela bibelordet tillsammans med andra
- 4) Forum för teologisk fördjupning och utveckling

Diakoni

Uppdrag: Att förstärka relationerna i kyrka och församling genom att främja människors omsorg om varandra och stöd till behövande.

Att tjäna och ha omsorg om medmänniskan är diakoni. Det innebär att möta människor i livets olika sammanhang och särskilt i utsatta livssituationer. Det handlar också om att arbeta över gränser och att samverka med goda krafter i ett föränderligt samhälle. I pastoratets diakonipastoral finns arbetet utförligt beskrivet. Där framgår att vi har två huvudfokus, 1. Förändring och problemlösning. 2. Omsorg och gemenskap. Ett ord att starkt relatera till diakoni är **omsorg**. Undersökningar både lokalt och nationellt visar att diakoni är en kritisk framgångsfaktor för kyrkan. Diakonin är det som motiverar många att stödja kyrkans arbete, därför är det också viktigt att vi kommunicerar ut vad vi gör. Diakoni är tro omsatt i handling och blir för många kvittot på att kyrkan arbetar aktivt och är verksam. Diakoni handlar ofta om att vara kontaktskapande och kontaktförmedlande. Vi vill öka förståelsen för vad diakoni är och uppmuntra och rusta människor till delaktighet i och ansvar för den diakonala verksamheten. Mycket av diakonin sker i det tysta, i det enskilda mötet och det personliga samtalets form t ex i köket, lekhallen eller på kyrkogården. Andra former är grupper till stöd och uppmuntran och socialt nätverksbyggande. Diakonin spelar en central roll i församlingsbygget som också synliggörs i gudstjänsten. En tydlig form av diakonin är att skapa forum för möjligheter till relationer mellan människor, ibland för att komma vidare i livet, ibland för att komma in i församlingsgemenskapen. Att finnas som samtalsparter till sörjande och församlingarnas leva-vidare-grupper är andra exempel liksom kontakter med samhällets övriga stödfunktioner. Ofrivillig ensamhet, sorg och andra livskriser är exempel på behov. Församlingarna skall präglas av ett diakonalt förhållningssätt. Församlingarnas diakoner har i kraft av sin roll ett samordnande ansvar för diakonin samtidigt som det är allas vårt gemensamma ansvar.

Pastoratet organiserar det diakonala arbetet pastoratsövergripande utifrån den diakonala styrgruppens policy och pastoral. Arbetet kännetecknas av fem ledord; *Hopp – att förmedla hopp, Tro – Kristen tro i praktisk handling, Kärlek – kärleken som drivkraft, Omsorg – omsorg om hela människan, Självhjälp – hjälp till självhjälp när så är möjligt*. Eftersom diakoni är en aspekt av kyrkans grundläggande uppgift finns ett stråk av diakoni i allt som kyrkan gör.

Mission

Uppdrag: Att skapa och främja kontaktytor där engagemang för kyrkans liv och uppdrag utvecklas.

Vi är sända av Gud och förebilden för mission är Guds sändning av Jesus Kristus. Det lokala och det internationella perspektivet relaterar till varandra. I det mångkulturella mötet utmanas vi att reflektera över vår närvaro i samhället och vår sändning i världen. Ett ord att starkt relatera till mission är **engagemang**. Det finns en attraktionskraft i det kristna budskapet. När vi samspelar med varandra och tar nya kontakter uppstår nya möjligheter. Engagemang föder engagemang. Genom att kommunicera på ett informativt och tydligt sätt vill vi hålla våra dörrar öppna. I pastoratets församlingar talar vi om

närmission. Det betyder att vi aktivt vill sprida det kristna budskapet till människor i respektive församling. Det genomsyrar hela vårt verksamhetsutbud, hela vägen från de öppna formerna med låga trösklar till att vi delar brödet vid nattvardsbordet. Varje gång vi aktivt bjuder in till det vi gör ägnar vi oss åt mission men också då vi ber enskilt eller gemensamt för varandra, samhället och världen. Nyinflyttade får vid ett hembesök eller vid annan samling en välkomstgåva från hemförsamlingen. Besök på företag och organisationer skall göras för att skapa kontakt och stärka kyrkans roll i samhället. Minst fyra gånger om året kommer vår tidning/programblad Kyrknyckeln ut. Kommunikationen pågår även i andra typer av media enligt pastoratets informationspolicy. I kontakt med skolorna presenterar vi bibelns innehåll med Bibeläventyrets pedagogik. I varje församling skall varje år genomföras arrangemang i samarbete med närliggande aktörer t ex Valldadagen, Fotbollsskolorna, Hamngudstjänst mm.

Vi stöder Svenska kyrkans internationella arbete och andra behövande i kollekt- och insamlingsarrangemang. Genom personliga kontakter stöder vi särskilda projekt t ex skolor eller barnhem i fattiga områden. Genom resor, besök, t ex till vänförsamlingen i Dresden och information kan vi konkret påminna om att vi är en del av den världsvida kyrkan. Genom levande bön och engagemang får vi erfara det.

I tacksamhet och respekt för Guds skapelse ska Särö pastorat ta aktivt ansvar, förmedla hopp och vara en förebild vad gäller miljöarbete och hållbar utveckling, för såväl levande som kommande generationer t ex genom miljödiplomering, miljögudstjänster och egen blomsterodling. Eftersom mission är en aspekt av kyrkans grundläggande uppgift finns ett stråk av mission i allt som kyrkan gör.

Prioriterade områden

Psykisk ohälsa bland barn och ungdomar - Vi vill bidra till en bättre psykisk och existentiell hälsa för barn och unga genom att bygga upp en kompetens och förvalta det goda förtroende vi har. Vi behöver bli bättre på att hantera grupper med fler och fler individer som inte "passar in" i en vanlig mall. Eftersom vi ser ett ökat behov av ett hälsosamt synsätt på livet och tillvaron, en sund självbild och god gemenskap, vill vi kraftsamla med riktade aktiviteter inom området.

Samverkan med föreningar – genom att samverka helst lokalt med föreningar bygger vi upp en kännedom om vår närmiljö. Goda kontakter skapas där vi kan gynna varandra på olika sätt. Kyrkan får visa att det finns ett intresse för det som händer och sker i vår närmiljö.

Musikaliska projekt – pastoratet prioriterar musik som ett kontaktskapande verktyg som ger många möjligheter. Det spänner över alla områden såväl socialt som i gudstjänstens form. Vi vill prioritera de ekonomiska satsningar som detta innebär.

Barnkonsekvensanalys

Barnen har en särställning i Svenska kyrkan. Våra församlingar utgörs till stor del av barn och ungdomar 0-18 år. I enlighet med reglerna om barnkonsekvensanalys eftersträvar vi att barnens perspektiv beaktas. Riktlinjer och förhållningssätt finns uttryckt i våra pastoraler och verksamhetsplanering. Resultatet av en levande barnkonsekvensanalys framgår i den budget som varje år upprättas. Det tar sig konkret uttryck i personaltäthet, lekplatser, arbetsmaterial, ytor, lokaler, tid och engagemang som ställs till barn och ungdomars förfogande. I församlingslivet gestaltas omsorgen om barn och unga konkret genom det rika verksamhetsutbud som erbjuds och ambitionen att utveckla gudstjänsterna till förmån för ungdomar. I det löpande arbetet med barnkonsekvensanalys vid strategiska beslut finns en särskild resurs och expertis i pastoratet genom "barnens talesperson" med en direktkanal till barngrupper för feedback. På så vis beaktas barnens perspektiv kontinuerligt liksom i arbetet med denna instruktion.

Näringsverksamhet

I pastoratet finns ingen näringsverksamhet. Pastoratets "pedagogiska enhet", med förskola och fritidshem som bedrivs med kommunala bidrag, lyder under skollagen och står under kommunens tillsyn. För Särö pastorat är arbetet en del av det strategiska pastorala arbetet och stora resurser skjuts till av pastoratets ekonomi för att upprätthålla verksamheten på en god nivå.

Regler som Domkapitlet beslutar om

1. Domkapitlet har beslutat att i varje församling skall det firas minst 26 huvudgudstjänster med nattvard under ett kyrkoår.
2. Domkapitlet har beslutat att huvudgudstjänst i regel firas varje sön- och helgdag i samtliga församlingar i pastoratet. Släps församling undantaget juni – augusti. Sammanlysning mellan församlingarna får ske upp till 10 gånger per år. Vid tre av dessa tillfällen på Tacksägelsedagen, Julens sånger i advent och på Trettondedag jul, får mot kyrkohandboken alternativ ordning/texter användas för att anpassa tillfällena för stor kör- och musikmedverkan.
3. Domkapitlet har beslutat att två ekumeniska huvudgudstjänster får firas varje år. De samfund som förutom Svenska kyrkan deltar är Eumeniakyrkan.
4. I pastoratet finns för närvarande fyra kyrkomusikerbefattningar. Domkapitlet har beslutat att minst en kyrkomusiker ska vara Förste organist.
5. Domkapitlet har beslutat att pastoratets församlingar ska följa Svenska kyrkans konfirmandriktlinjer.

6. Särö pastorat har inget samverkansavtal med annat samfund.
7. Stiftsstyrelsen har beslutat att minst 3 komministerbefattningar skall finnas i pastoratet. I pastoratet finns följande prästbefattningar: Kyrkoherden och fem komministertjänster. Två församlingsherdar fördelade på var sin församling med tillhörande ansvar, en församlingspräst, samt två komministrar som resurs för hela pastoratet vid sidan av kyrkoherde, totalt sex prästtjänster.
8. I pastoratet finns 4 diakonbefattningar varav en med inriktning mot ungdomar.
9. I pastoratet finns följande kyrkor, en för varje församling, Vallda kyrka, Släps kyrka och Kullavikskyrkan. (Särö kyrka drivs och förvaltas av Särö kyrkostiftelse.)
10. Samtliga våra kyrkor nyttjas minst 1 gång per vecka. Typer av gudstjänst: huvudgudstjänst, övrig gudstjänst, kvällsmässa, begravningsgudstjänst, doggudstjänst, vigselgudstjänst. (KO 57:5 tydligare redovisning krävs vid *flera* kyrkor i en församling.)
11. Församlingarna inom Särö pastorat består uteslutande av svensktalande medlemmar. I de fall då så krävs för tolkning av finska, samiska eller teckenspråk tar vi hjälp genom nätverket i Göteborgs stift.
12. Pastoratet har en handlingsplan för dop. Ja. Pastoratet har en handlingsplan för konfirmandarbete. Ja
13. Pastoratet har upprättat riktlinjer för begravningsverksamheten och tillställt stiftet för kännedom. Ja